

COMISIA
EUROPEANĂ

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII PENTRU AFACERI
EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 4.5.2017
JOIN(2017) 17 final

COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Noi impulsuri pentru parteneriatul Africa-UE

{SWD(2017) 150 final}
{SWD(2017) 151 final}

Cuprins

1. INTRODUCERE.....	3
2. UN PEISAJ ÎN SCHIMBARE ÎN AFRICA	4
3. OBIECTIVELE STRATEGICE ALE UE	5
4. O RELAȚIE POLITICĂ MAI PUTERNICĂ	6
5. TRANSFORMAREA OBIECTIVELOR STRATEGICE ÎN ACȚIUNI	7
5.1. Crearea unor state și societăți mai rezistente la șocuri	7
A. Prevenirea conflictelor, depășirea crizelor și consolidarea păcii.....	7
B. Consolidarea sistemelor de guvernare	9
C. Gestionarea migrației și a mobilității	13
5.2. Locuri de muncă mai multe și mai bune, în special pentru tineri.....	16
A. Atragerea de investiții responsabile și durabile.....	16
B. Asigurarea energiei în Africa	18
C. Transformarea agriculturii și a sectorului agroindustrial din Africa, precum și a economiei albastre a acesteia, inclusiv a pescuitului.....	21
D. Promovarea cunoașterii și a competențelor	23

1. INTRODUCERE

Anul 2017 este hotărâtor pentru parteneriatul dintre Europa și Africa. Într-un peisaj mondial aflat în rapidă schimbare, Africa se confruntă cu transformări economice, politice și societale profunde, iar importanța sa pentru dimensiunile interne și externe ale securității și prosperității Europei devine din ce în ce mai evidentă. Europa și Africa au multe de câștigat de pe urma legăturilor politice și economice mai strânse, dar și foarte mult de pierdut dacă nu iau măsuri.

Cea de a 5-a reuniune la nivel înalt UE-Africa, care urmează să aibă loc în noiembrie 2017, oferă liderilor africani și europeni o oportunitate esențială de a răspunde la acest context în continuă schimbare, precum și de a remodela și de a aprofunda parteneriatul UE-Africa.

Comunicarea de față cuprinde un cadru reînnoit de acțiune comună pe care UE și statele sale membre l-ar putea prezenta în cadrul reuniunii la nivel înalt și care ar putea fi reflectat în foaia de parcurs pentru perioada 2018-2020. În comunicare este avut în vedere un parteneriat strategic mai puternic, mai profund și mai mult orientat spre acțiune, pentru mai multă prosperitate și stabilitate pe cele două continente. În comunicare sunt prezentate prioritățile în materie de politici și un prim set de inițiative concrete pentru perioada 2018-2020 și perioada ulterioară, care urmează să fie coordonate și consolidate împreună cu statele membre ale UE și perfecționate împreună cu partenerii africani, ca răspuns la *Agenda 2063*¹ a Africii și în concordanță cu *Strategia globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene*². Se acordă o atenție deosebită aspirațiilor și nevoilor tinerilor, a căror implicare în procesul general va fi puternic încurajată.

Comunicarea contribuie la procesul de reflecție în curs, lansat prin comunicarea comună intitulată „Un parteneriat reînnoit cu țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific”³, care va constitui baza negocierilor prevăzute să înceapă în 2018, în vederea reînnoirii parteneriatului de lungă durată al UE cu țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific, în special cu pilonul Africa.

Comunicarea are la bază cadre internaționale, cum ar fi Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a ONU⁴, Agenda de acțiune de la Addis Abeba (AAAA) a ONU privind finanțarea pentru dezvoltare⁵ și Acordul de la Paris privind schimbările climatice⁶. Ea este în concordanță cu alte politici relevante ale UE⁷.

¹ Uniunea Africană, [Agenda 2063](#), 2015.

² [Strategia globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene](#), 2016 – denumită în continuare „Strategia globală a UE”.

³ [Comunicare comună privind un parteneriat reînnoit cu țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific, JOIN\(2016\) 52 final](#).

⁴ ONU, [Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă](#), 2015.

⁵ ONU, [Agenda de acțiune de la Addis Abeba](#), 2015.

⁶ ONU, [Acordul de la Paris](#), 2015.

⁷ Printre acestea se numără, în principal, propunerea pentru un nou Consens european privind dezvoltarea, politica europeană de vecinătate, dar și Agenda europeană privind migrația și planul de acțiune de la Valletta, Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația, actualele acorduri de asociere obligatorii din punct de vedere juridic încheiate cu diferite țări din Africa de Nord (cu excepția Libiei) și statele ACP.

2. UN PEISAJ ÎN SCHIMBARE ÎN AFRICA

În toată diversitatea sa, Africa este prezentă pe scena internațională, fiind mai încrezătoare, mai dinamică și mai optimistă decât a fost vreodată.

În ultimele două decenii, Africa a făcut dovada unui progres economic impresionant. Transformări pozitive au loc în mai multe țări. Un număr tot mai mare de guverne și de organizații regionale africane își asumă rolul de lider în abordarea provocărilor în materie de securitate, de politică și de reducere a sărăciei în interiorul frontierelor lor și dincolo de acestea și joacă un rol mai activ în promovarea bunei guvernante și a statului de drept. Într-o serie de țări, acest lucru a permis statului și societății să devină mai rezistente, sporind participarea politică a cetățenilor și consolidând progresul în direcția transformării structurale.

Totuși, aceste tendințe încurajatoare sunt adesea fragile și nu sunt încă suficient de durabile sau de favorabile incluziunii pentru a oferi perspective mai bune pentru o mare parte a populației și, în special, pentru numărul tot mai mare de tineri din Africa. Deschiderea spațiului politic în unele țări contrastează cu tendințe negative în altele. Mai multe țări nu au reușit să se reformeze și să se redreseze în urma conflictelor în măsura sau în ritmul necesar și, astfel, sunt marcate de fragilitate. Multe țări se confruntă în continuare cu constrângeri severe privind dezvoltarea lor economică durabilă și depind în mare măsură de exploatarea resurselor naturale. Astfel, pe continentul african se observă în prezent o încetinire a ritmului de creștere economică în general. Dincolo de factorii locali, provocările transnaționale în materie de securitate, în special criminalitatea organizată – inclusiv traficul de persoane – și terorismul reprezintă amenințări la adresa stabilității regionale și a dezvoltării durabile. Degradarea mediului pe uscat și pe mare, consecințele schimbărilor climatice și epidemiile de boli infecțioase, precum Ebola, amenință și ele progresul. Foametea din Sudanul de Sud, Nigeria și Somalia scoate în evidență efectul insecurității, al schimbărilor climatice și al penuriei de alimente și de apă, precum și interdependențele dintre acestea. Problemele enunțate au generat niveluri fără precedent de strămutări forțate în Africa. De asemenea, ele au contribuit la creșterea migrației neregulamentare, în primul rând pe teritoriul Africii, dar și în direcția Europei, fapt care, la rândul său, sporește presiunea asupra conducerii politice și a sistemelor de guvernare din țările de origine și de tranzit.

Dinamica demografică va reprezenta una dintre cele mai importante schimbări structurale din lume în secolul XXI. Până în 2050, populația Africii va ajunge la 2,4 miliarde de persoane, predominant tinere⁸. Modul în care aceste schimbări vor fi gestionate la nivel politic și integrate la nivel economic va defini viitorul continentului și nu numai.

Pe de o parte, prognozele demografice pentru Africa nu lasă loc de îndoială cu privire la necesitatea crucială de a genera milioane de noi locuri de muncă. Potrivit estimărilor⁹, Africa Subsahariană trebuie să creeze, pentru a absorbi noua forță de muncă, 18 milioane de noi locuri de muncă în fiecare an până în 2035. În prezent se creează anual 3 milioane de

⁸ ONU, [World population prospects](#), 2015. În ceea ce privește populația UE, se prevede, dimpotrivă, că până în 2050 aceasta va scădea la 500 de milioane și că proporția persoanelor în vârstă va crește.

⁹ FMI, [Regional economic outlook](#), 2015.

locuri de muncă oficiale. În plus, având în vedere dimensiunea redusă a sectorului formal și lipsa sistemelor de protecție socială în cele mai multe state, majoritatea tinerilor vor continua să recurgă la economia informală, inclusiv la agricultura de subzistență, ca mijloc de supraviețuire.

Pe de altă parte, o astfel de creștere a populației poate oferi oportunități economice importante. Consumul total privat generat de clasa de mijloc aflată în plină creștere¹⁰ va atinge, potrivit estimărilor, 2 000 de miliarde EUR pe an în 2025¹¹ și se preconizează că societățile din Africa vor oferi o piață și mai extinsă, estimându-se că nivelurile de cheltuieli vor atinge 3 300 de miliarde EUR anual până în 2025.

3. OBIECTIVELE STRATEGICE ALE UE

În acest context global în schimbare, este evident în interesul strategic al UE ca aceasta să își aprofundeze și adapteze parteneriatul de lungă durată cu Africa.

În ultimii 10 ani, UE și Africa au creat deja un parteneriat mai puternic și mai mult orientat politic, bazat pe valori și interese comune consacrate în Strategia comună UE-Africa¹². În prezent, UE este, în mod colectiv, principalul investitor străin al Africii¹³, principalul său partener comercial¹⁴, un important furnizor de securitate¹⁵, principala sa sursă a transferurilor de fonduri¹⁶ și primul său partener în ceea ce privește dezvoltarea și asistența umanitară¹⁷. O rețea de contacte și schimburi umane din ce în ce mai strânsă consolidează legăturile dintre popoarele de pe cele două continente.

Bazându-se pe Strategia comună UE-Africa, UE ar trebui să urmărească trei obiective strategice interdependente:

- un angajament reciproc mai puternic și o cooperare sporită în arena internațională, pe baza unor valori comune și interese împărtășite, inclusiv în relațiile bilaterale;

¹⁰ AfDB, [Tracking Africa's Progress in Figures](#), 2014

¹¹ McKinsey Global Institute, [Lions on the move II](#), 2016

¹² [Strategia comună UE-Africa](#), 2007.

¹³ Investițiile străine directe efectuate de UE în Africa în 2015 s-au ridicat la 32 de miliarde EUR (33 % din totalul fluxurilor de investiții străine directe din Africa); În 2016, UE a reprezentat 33,5 % din importurile africane și 41 % din exporturile africane. BEI oferă, de asemenea, o finanțare anuală de peste 2 miliarde EUR în Africa.

¹⁴ UE oferă accesul liber la piața UE pentru toate produsele în cadrul acordurilor de parteneriat economic (APE) și al inițiativei „Totul în afară de arme”, de care beneficiază țările cel mai puțin dezvoltate, și pentru multe produse în cadrul acordurilor de liber schimb încheiate cu Algeria, Egipt, Maroc și Tunisia, precum și al sistemului generalizat de preferințe al Uniunii.

¹⁵ Numai prin intermediul Instrumentului financiar pentru pace în Africa, UE a canalizat fonduri în valoare de peste 2 miliarde EUR, începând din 2004. De asemenea, UE desfășoară, în prezent, 7 misiuni PSAC în Africa, atât civile, cât și militare, inclusiv operația Atalanta.

¹⁶ Transferuri de fonduri în valoare de 21 de miliarde EUR din UE spre Africa în 2015 (36 % din totalul fluxurilor spre Africa).

¹⁷ Asistența oficială pentru dezvoltare colectivă (UE și statele sale membre) pentru Africa s-a ridicat la 21 de miliarde EUR în 2015 (50 % din totalul asistenței oficiale pentru dezvoltare destinate Africii).

- securitatea pe uscat și pe mare, precum și lupta împotriva amenințărilor transnaționale, ca o investiție în securitate pe ambele continente;
- dezvoltarea economică durabilă și favorabilă incluziunii în Africa, pentru a crea locurile de muncă de care continentul are nevoie, dar și pentru a fructifica oportunitățile pe care le oferă Europei.

4. O RELAȚIE POLITICĂ MAI PUTERNICĂ

Realizarea unei agende comune ambițioase necesită, în primul rând, investiții la nivel politic, pentru a aduce relațiile politice existente cu Africa pe o treaptă strategică mai înaltă. Acest lucru se poate realiza prin:

- **aprofundarea coalițiilor în chestiuni de guvernanță globală**, urmărindu-se un dialog mai intens și o cooperare eficace în cadrul forurilor internaționale. Uniunea Africană (UA) și Grupul african din cadrul ONU sunt parteneri strategici și aliați-cheie pentru consolidarea rolului ONU și a ordinii mondiale guvernate de lege, care este esențială pentru pacea și prosperitatea viitoare. Toți partenerii au un rol de jucat în sporirea eficacității, a gradului de asumare a răspunderii și a reprezentativității întregului sistem al ONU, inclusiv a Consiliului de Securitate. Această cooperare ar trebui să vizeze reformarea și consolidarea instituțiilor multilaterale și să conducă la elaborarea de acorduri, norme și acțiuni, ca răspuns la provocările globale, cum ar fi schimbările climatice, epidemiile, presiunea exercitată asupra resurselor naturale, precum și migrația și mobilitatea și crizele umanitare. Cooperarea ar trebui să servească, de asemenea, la promovarea și sprijinirea statului de drept și a justiției la nivel internațional, inclusiv prin urmărirea judiciară a infracțiunilor deosebit de grave și prin tragerea la răspundere a celor vinovați, în conformitate cu principiile instituite prin Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale;
- **intensificarea cooperării în chestiuni de interes comun pe baza unei interacțiuni politice frecvente**, utilizându-se întregul potențial al Strategiei comune UE-Africa și al altor cadre și acorduri de cooperare existente la nivelul cel mai adecvat (multilateral, continental, regional, național, local), în temeiul principiilor subsidiarității. UE și partenerii africani ar trebui, în special, să revigoreze dialogul politic la nivel ministerial, nu doar în chestiuni de politică externă, ci și cu privire la inițiativele și parteneriatele care țin de politica sectorială;
- **realizarea unui parteneriat axat pe oameni**, consolidându-se contactele și schimburile dintre persoane și dintre întreprinderi și, în special, intensificându-se colaborarea cu autoritățile locale, cu sectorul privat și cu societatea civilă. Acest lucru s-a dovedit a fi dificil și necesită reînnoirea eforturilor comune. Dialogul cu toți acești actori va fi încurajat în perioada premergătoare reuniunii la nivel înalt și după aceasta.

5. TRANSFORMAREA OBIECTIVELOR STRATEGICE ÎN ACȚIUNI

Cadrul politicii externe a UE și agenda de reforme a Africii, *Agenda 2063*, oferă îndrumările corespunzătoare pentru a transpune aceste obiective într-o agendă transformatoare, structurată în jurul a două axe principale:

- crearea unor state și societăți mai rezistente la șocuri;
- crearea de locuri de muncă mai numeroase și mai bune, în special pentru tineri.

5.1. Crearea unor state și societăți mai rezistente la șocuri

Viziunea prezentată în *Agenda 2063* este cea a unei Africi pașnice, sigure și prospere, în care domnesc buna guvernare, democrația, respectul pentru drepturile omului, justiția și statul de drept și în care dezvoltarea pornește de la oameni, potențialul tineretului – în special al tinerelor femei – este valorificat și nimeni nu este lăsat în urmă.

Aceste aspirații corespund pe deplin propriilor valori și obiective ale UE, mai ales pentru că fragilitatea existentă dincolo de frontierele sale îi amenință toate interesele vitale.

A. Prevenirea conflictelor, depășirea crizelor și consolidarea păcii

Interesele de securitate ale UE nu au fost niciodată mai strâns legate de Africa decât în prezent. Legătura directă dintre Libia și Sahel, dintre Cornul Africii și Golf necesită o abordare mai strategică, care depășește formatele stabilite. Amenințările la adresa securității maritime în Marea Roșie, în Oceanul Indian și în Golful Guineei aduc atingere în mod direct economiei Europei.

Terorismul, extremismul violent și criminalitatea transnațională organizată, precum traficul de persoane, dar și amenințările mai vechi la adresa păcii și a stabilității (conflictele intrastatale, conflictele locale pentru resurse, violența electorală, jaful armat și pirateria etc.) constituie toate simptomele unei instabilități și fragilități structurale mai profunde.

Viziunea africană

În *Agenda 2063*, Africa aspiră să devină un continent pașnic și sigur. Prin adoptarea arhitecturii africane pentru pace și securitate (APSA), Africa năzuiește să consolideze mecanismele de asigurare a păcii și a reconcilierii la toate nivelurile, să combată amenințările emergente la adresa păcii și securității în Africa și să aplice strategii prin care continentul să își finanțeze propriile nevoi de securitate. Raportul lui Paul Kagame referitor la necesitatea ca Uniunea Africană să fie consolidată („*The imperative to reinforce our Union*”) și raportul lui Donal Kaberuka referitor la asigurarea unei finanțări previzibile și durabile a eforturilor de pace din Africa („*Securing predictable and sustainable financing for peace in Africa*”¹⁸) constituie importante pietre de temelie pentru consolidarea continuă a acestui proces.

Acțiunea UE

Africa rămâne unul dintre centrele de greutate ale acțiunii UE în domeniul securității. Dintr-un total de 33 de operațiuni civile și militare conduse de UE, finalizate sau în curs,

¹⁸ În raport se prevede, în special, asigurarea finanțării Uniunii Africane prin intermediul unei taxe de 0,2 % pe importurile în țările africane. Acest lucru ar trebui să permită statelor membre ale UA să finanțeze integral funcționarea Comisiei UA și să acopere 75 % din programe.

19 au fost desfășurate în Africa și, în prezent, 5 din cele 6 operațiuni militare conduse de UE sunt desfășurate în Africa. Numai prin intermediul Instrumentului financiar pentru pace în Africa, UE a direcționat fonduri substanțiale în valoare de peste 2 miliarde EUR începând din 2004. Acestea se adaugă unor programe de asistență importante în materie de securitate/combateră a terorismului/a radicalizării, derulate la nivel național, și altor activități desfășurate de UE și de diferitele state membre ale acesteia. În conformitate cu Strategia globală a UE, Uniunea Europeană dorește să își reafirme poziția de furnizor de securitate și de partener-cheie al Africii pentru operaționalizarea APSA și pentru sprijinirea strategiilor regionale, contribuind astfel la eforturile pe care Africa le depune în prezent pentru găsirea unor „soluții africane la problemele africane”.

UE își propune să ducă parteneriatul un pas mai departe, prin sporirea eforturilor în următoarele direcții:

i) intensificarea în continuare a coordonării și a dialogului, prin:

- instituirea unei platforme de cooperare care să reunească partenerii europeni și africani, precum și ONU și actorii internaționali, pentru a consolida rezistența la șocurile produse de întreaga paletă de amenințări și crize;

ii) prevenirea conflictelor, prin:

- consolidarea sprijinului pentru operaționalizarea completă a APSA și consolidarea capacităților africane;
- intensificarea inițiativelor de consolidare a capacităților în domeniul reformei sectorului de securitate, în special prin intermediul misiunilor PSAC¹⁹ și prin acordarea de sprijin suplimentar pentru consolidarea capacităților de promovare a securității și a dezvoltării;
- consolidarea statului de drept civil și a capacităților de asigurarea a respectării legii, precum și a capacității statelor africane de a combate cu eficacitate terorismul, pirateria, radicalizarea violentă și criminalitatea organizată, inclusiv traficul de persoane;
- consolidarea punerii eficace în aplicare a rezoluțiilor, politicilor și convențiilor relevante ale CSONU, prin furnizarea unor cunoștințe de specialitate corespunzătoare;
- consolidarea disponibilității experților de a coopera cu diferiți parteneri africani, inclusiv prin intermediul proiectelor de consolidare a capacităților, pentru a spori securitatea maritimă și aeriană, de exemplu, prin intermediul Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace²⁰;

iii) depășirea crizelor și îmbunătățirea gestionării conflictelor, prin:

- continuarea asistenței acordate Uniunii Africane, organizațiilor subregionale și statelor în cadrul operațiilor de pace, prin instrumentele specifice ale UE, cum ar fi Instrumentul financiar pentru pace în Africa, și prin operațiunile PSAC, la cererea acestora și când se consideră oportun. Activitățile ar putea include, de asemenea, primele măsuri luate ca

¹⁹ Politica de securitate și apărare comună.

²⁰ Regulamentul (UE) nr. 230/2014, JO L 77, 15.3.2014.

parte a eforturilor de consolidare a păcii în situațiile postconflict, cum ar fi dezarmarea, demobilizarea și reintegrarea.

Inițiative emblematic

- **Instituirea unei platforme de cooperare care să reunească ONU, partenerii europeni, partenerii africani și alți parteneri internaționali**, pentru a intensifica dialogul politic, discuțiile strategice și acțiunile comune în domeniul prevenirii conflictelor, al consolidării păcii și al dezvoltării.
- **Realizarea unei prime contribuții la Fondul pentru pace al UA**, cu condiția ca structura de guvernantă a acestuia să funcționeze, și continuarea colaborării cu UA și cu ONU pentru a pune în aplicare planul UA/Kaberuka privind opțiunile de viabilitate financiară.
- **Sprijinirea inițiativelor africane în domeniul securității maritime²¹, prin modernizarea strategiilor de cunoaștere a situației maritime, a instrumentelor și a rețelelor de informații, precum și a sistemelor de poliție și de justiție.**

B. Consolidarea sistemelor de guvernantă

Guvernanța, dezvoltarea și securitatea se află într-o strânsă legătură. Societățile rezistente la șocuri, care dispun de instituții responsabile, democratice, eficiente și transparente la toate nivelurile, care funcționează într-un cadru macroeconomic stabil și previzibil și în care sunt respectate drepturile omului reprezintă nucleul dezvoltării durabile și al stabilității. Aceste societăți sunt cel mai bine pregătite să se adapteze și să răspundă la schimbările din mediul economic extern și la schimbările interne, precum și să gestioneze schimbările respective în mod corespunzător, inclusiv prin furnizarea eficace de servicii către o populație aflată în creștere.

Progresele înregistrate în ceea ce privește guvernanța sunt inegale. Democrația câștigă teren, însă trebuie cultivată, întrucât integritatea procesului electoral este adesea periclitată și au loc schimbări constituționale sau încercări de schimbări constituționale prin care vechii conducători să poată rămâne la putere. Progresele înregistrate în promovarea și protecția drepturilor omului sunt încă inegale și variabile, din cauza guvernantei insuficiente, a instabilității și a conflictelor.

Participarea tuturor cetățenilor la procesele decizionale publice și, în special, implicarea tinerilor și a femeilor în procesele politice oficiale vor spori încrederea în instituțiile statului. Adesea, aceste instituții nu dispun de capacitatea de a funcționa în mod eficace, de exemplu, în domenii precum gestionarea finanțelor publice, inclusiv cu privire la transparența achizițiilor și a cheltuielilor publice și la combaterea corupției și a fraudei. În special mobilizarea veniturilor interne, o condiție prealabilă esențială pentru ca statul să poată funcționa, este adesea mai scăzută decât nivelurile necesare și este subminată de fluxuri financiare ilicite²². Cel puțin 50 de miliarde USD²³ părăsesc continentul anual prin

²¹ Codul de conduită de la Yaoundé, Codul de conduită de la Djibouti, Carta de la Lomé.

²² Fluxuri de capital neînregistrate, rezultate din corupție, activități infracționale, evaziune fiscală și tranzacții comerciale de spălare a banilor.

scurgeri ilicite de capital, depășind în mare măsură valoarea totală anuală a asistenței oficiale pentru dezvoltare.

În toate domeniile de guvernare, de la participare și capacitate la transparență, asumarea răspunderii și calitatea furnizării serviciilor publice, serviciile²⁴ și tehnologiile digitale pot juca – și joacă deja – un important rol de facilitare. Atât UE, cât și Africa pot beneficia și pot învăța una din experiența celeilalte.

Viziunea africană

În *Agenda 2063*, Africa aspiră să fie „un continent unde valorile democratice, cultura, practicile, principiile universale ale drepturilor omului, egalitatea de gen, justiția și statul de drept sunt adânc înrădăcinate” și „care dispune de instituții capabile și de o conducere în măsură să aducă schimbări la toate nivelurile”. Se vizează o dezvoltare axată pe oameni, unde cetățenii participă în mod activ la dezvoltarea socială, economică și politică, iar instituțiile sunt responsabile și furnizează servicii eficace și eficiente, cu profesioniști competenți. Odată cu arhitectura de guvernare africană, continentul s-a dotat cu un cadru important de coordonare și de clădire a democrației. Mecanismul african de evaluare reciprocă, un instrument unic deținut de Africa, este un pilon esențial al acestei arhitecturi.

Acțiunea UE

UE este principalul partener al Africii în ceea ce privește guvernarea, democrația, statul de drept și drepturile omului, iar elementul fundamental al acestei relații este un angajament solid și de lungă durată la nivel național, regional și continental²⁵. Cu majoritatea țărilor africane se poartă dialoguri politice structurale, în conformitate cu articolele privind dialogul politic din acordul de asociere în cauză, de exemplu, articolul 8 din Acordul de la Cotonou pentru țările ACP africane. În plus, UE oferă sprijin substanțial pentru îndeplinirea angajamentelor africane în materie de guvernare, prin intermediul programelor derulate cu instituții naționale, regionale și continentale, completate de acțiuni care urmăresc consolidarea participării autorităților locale și a societății civile la dialogul politic. De asemenea, UE sprijină eforturile țărilor africane de a mobiliza mai multe resurse interne, de a îmbunătăți gestionarea finanțelor și de a asigura sustenabilitatea datoriei, în special prin punerea în aplicare a abordării de sporire a taxelor percepute și de îmbunătățire a modului în care sunt cheltuite fondurile („Collect more, Spend better”²⁶), conform Agendei de acțiune de la Addis Abeba.

Pe baza experienței sale, UE își propune să ducă parteneriatul cu un pas mai departe, prin sporirea eforturilor în următoarele direcții:

i) sprijinirea democrației și promovarea drepturilor omului și a statului de drept, prin:

- consolidarea și extinderea dialogurilor politice cu țările partenere, utilizând pe deplin prevederile cadrelor și acordurilor existente;

²³ [Report of the High Level Panel on Illicit Financial Flows from Africa](#), 2014

²⁴ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei, „Digital for Development”, SWD (2017).

²⁵ UE a prevăzut peste 3,3 miliarde EUR pentru perioada 2014-2020.

²⁶ Document de lucru al serviciilor Comisiei, [„Collect More – Spend Better”](#), SWD(2015) 198.

- încurajarea ratificării și a punerii în aplicare, la nivel național, a instrumentelor internaționale și a instrumentelor UA în domeniul drepturilor omului;
- consolidarea în continuare a încrederii în procesele democratice printr-o cooperare îmbunătățită în ceea ce privește observarea alegerilor, în special cu UA, inclusiv prin respectarea recomandărilor formulate ca urmare a observării alegerilor;
- Consolidarea dialogului și a schimbului de informații, desprinderea de învățăminte și deducerea celor mai bune practici în urma misiunilor de observare electorală în cadrul cărora s-a cooperat în trecut la fața locului, derularea de programe de cooperare pentru democrație și acordarea de sprijin pentru arhitectura de guvernare africană, prin crearea de contacte și evenimente comune cu toate părțile interesate, printre care guvernul, partidele politice, adunările parlamentare și societatea civilă, în vederea împărtășirii de experiențe și cunoștințe de specialitate și a găsirii unor modalități de consolidare a democrației pe cele două continente;

ii) promovarea unei guvernante responsabile, transparente și receptive, prin:

- sprijinirea capacității instituțiilor de a oferi oportunități pentru ca numărul tot mai mare de tineri să se implice la toate nivelurile societății;
- mărirea gradului de participare a cetățenilor la procesele decizionale, a transparenței și a gradului de asumare a răspunderii de către administrația publică, precum și a eficienței și a calității în serviciilor publice furnizate, în special prin implementarea serviciilor de e-guvernare, asigurându-se, în același timp, respectarea vieții private și un nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal;
- consolidarea eforturilor comune depuse pentru facilitarea, menținerea și extinderea implicării societății civile în promovarea și elaborarea politicilor;
- susținerea consolidării rolului și a capacității autorităților locale, în special de a aborda provocările legate de urbanizarea rapidă, îndeosebi prin sprijinirea punerii în aplicare a Cartei africane privind guvernarea locală și a AHCLA²⁷, precum și prin facilitarea programelor de înfrățire;
- consolidarea emancipării femeilor, a tineretului, precum și a persoanelor vulnerabile, prin programe specifice, care încurajează participarea acestora la procesele decizionale și care asigură accesul egal al tuturor la educație și la formare profesională de calitate, la protecție socială adecvată și durabilă și la acoperirea universală de sănătate, inclusiv la vaccinare, la sănătatea reproducerii și la prevenirea bolilor transmisibile;
- stimularea cooperării privind gestionarea finanțelor publice, punându-se accentul, printre altele, pe politicile/instrumentele proactive de combatere a corupției și a fraudei și asigurându-se sisteme de control eficiente pentru finanțele publice, prin sprijinirea dezvoltării capacității în domenii precum politica fiscală, administrația fiscală și gestionarea veniturilor provenite din resurse naturale, precum și prin combaterea fluxurilor financiare ilicite, în cadrul măsurilor adoptate ca urmare a Agendei de acțiune de la Addis Abeba;

²⁷ Consiliul superior al autorităților locale din Uniunea Africană.

iii) consolidarea rezistenței la șocurile produse de degradarea mediului și de crizele umanitare, prin:

- intensificarea eforturilor de susținere a investițiilor guvernelor în reducerea riscului de dezastre, consolidarea capacităților de reacție rapidă, gestionarea crizelor în situațiile prelungite de strămutare și satisfacerea nevoilor de bază, pentru o mai bună rezistență, adaptare și recuperare în urma stresului, a șocurilor și a traumelor, inclusiv în mediul urban;
- sprijinirea partenerilor africani în eforturile de reducere a vulnerabilității la epidemiile de boli și la alte amenințări pentru sănătate – cum ar fi rezistența la antibiotice –, în special prin consolidarea sistemelor de sănătate, prin consolidarea capacităților de pregătire și răspuns în situații de urgență²⁸ și prin sprijinirea serviciilor de salubritate și de alimentare cu apă curată;
- consolidarea propriei capacități a Africii de a gestiona provocările de mediu și pe cele societale, prin utilizarea tehnologiilor și a informațiilor spațiale, inclusiv a datelor și a serviciilor furnizate de Programul european de observare a Pământului, Copernicus;
- facilitarea îmbunătățirii condițiilor sociale și de mediu în ceea ce privește exploatarea resurselor naturale, inclusiv în procesul de extracție, prelucrare și reciclare a mineralelor.

Inițiative emblematică

- Consolidarea dialogului și a schimbului de informații în materie de sprijinire a democrației, începând cu o **conferință comună la nivel înalt UA-UE pe tema proceselor electorale, a democrației și a guvernantei în Africa și în Europa**; în conformitate cu politicile europene și africane, implicarea instituțiilor relevante, inclusiv a Parlamentului Panafrican și a Parlamentului European, a societății civile și a mediului universitar.
- **Dublarea sprijinului pentru mobilizarea resurselor interne până în 2020**, în conformitate cu inițiativa fiscală de la Addis Abeba.
- **Acțiune comună de consolidare a gestionării durabile a resurselor naturale**, în special prin elaborarea unei carte comune UE-Africa.

C. Gestionarea migrației și a mobilității

Mobilitatea și migrația se numără, atât în Africa, cât și în Europa, printre temele importante în materie de economie, securitate și societate. Ele pot îmbogăți și consolida societățile, dar le și pot destabiliza dacă nu sunt gestionate în mod corespunzător. Având în vedere fluxurile de migrație și de mobilitate (inclusiv strămutările forțate), care au urcat la niveluri-record în Africa, și, în același timp, numărul tot mai mare de migranți și de solicitanți de azil care ajung din Africa în Europa, ambele continente au recunoscut că sunt necesare mai multe măsuri, în special pentru a se preveni călătoriile periculoase, pentru a se

²⁸ Intră aici și activitățile desfășurate în cadrul Parteneriatului dintre țări europene și țări în curs de dezvoltare privind studiile clinice (EDCTP2) în domeniul bolilor infecțioase asociate sărăciei.

reduce numărul de persoane care își pierd viața pe drum și pentru a se accelera cooperarea practică. Africa și Europa au un interes comun și o responsabilitate comună, care necesită, de asemenea, soluții globale, bazate pe principiul solidarității și pe cel al partajării responsabilității. Declarația de la New York²⁹ oferă un cadru politic foarte bun pentru abordarea circulației extinse a refugiaților și a migranților.

Viziunea africană

În *Agenda 2063*, Africa aspiră la stabilirea unor legături dinamice și reciproc avantajoase cu diaspora sa, la transformarea sa într-un continent cu frontiere unitare, la încetarea exodului creierelor și a tuturor formelor de „migrație ilegală și de trafic cu tineri”, urmărind, în același timp, o mobilitate sporită, de exemplu, în rândul cadrelor universitare, al cercetătorilor și al studenților – subliniind, de exemplu, importanța mobilității tinerilor pe teritoriul Africii. Printre priorități se numără și îmbunătățirea mecanismelor de transfer de fonduri și a politicilor responsabile în domeniul migrației forței de muncă. În plus, Africa aspiră să fie un continent fără trafic de ființe umane, în care se pune capăt criminalității organizate și celorlalte forme de rețele infracționale.

Acțiunea UE

UE abordează migrația în spiritul parteneriatului și al încrederii reciproce, prin intermediul unui dialog și al unei cooperări continue cu partenerii săi africani. Sunt deja puse în aplicare cadre importante pentru dialog, cum ar fi Dialogul Africa-UE privind migrația și mobilitatea. Alte inițiative reunesc guverne și instituții europene cu omoloagele lor din Africa Centrală, de Vest și de Nord („Procesul de la Rabat”) și din Africa de Nord și de Est („Procesul de la Khartoum”). Lideri din 31 de țări europene și din 35 de țări africane, membre ale acestor două procese de dialog, și-au asumat angajamentul față de un plan de acțiune ambițios, la Valletta, în noiembrie 2015.

Cea mai ambițioasă și mai inovatoare abordare a UE pentru gestionarea eficientă a migrației este *cadrul de parteneriat*³⁰, care oferă structura generală pentru cooperarea practică dintre UE și țările terțe de origine și de tranzit în acțiunile de combatere a cauzelor profunde ale migrației și de gestionare a migrației, cu respectarea deplină a obligațiilor umanitare și a obligațiilor legate de drepturile omului. În spiritul cadrului de parteneriat, UE și statele sale membre și-au intensificat de curând eforturile față de partenerii lor din Africa de Nord, pentru a salva mai multe vieți în Marea Mediterană și pentru a gestiona cu mai multă eficacitate fluxurile de migrație. Acest demers a condus la elaborarea comunicării comune intitulate „Migrația pe ruta central-mediteraneeană – Gestionarea fluxurilor de migrație, salvarea de vieți omenești”³¹ și a fost reconfirmat de Consiliul European în Declarația din Malta³² privind abordarea rutei central-mediteraneene.

²⁹ Declarația de la New York pentru refugiați și migranți, adoptată la 19 septembrie 2016 de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite.

³⁰ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu și Banca Europeană de Investiții privind stabilirea unui nou cadru de parteneriat cu țările terțe bazat pe Agenda europeană privind migrația, [COM\(2016\) 385 final](#).

³¹ Comunicarea comună către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu, intitulată „Migrația pe ruta central-mediteraneeană – Gestionarea fluxurilor de migrație, salvarea de vieți omenești”, JOIN(2017) 4.

³² <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

Fondul fiduciar de urgență pentru Africa³³ este un instrument esențial pentru realizarea angajamentelor asumate la Valletta, rămânând, totodată, extrem de important pentru abordarea cadrului de parteneriat. În valoare de peste 2,6 miliarde EUR³⁴ și acoperind regiunea Sahel și lacul Ciad, Cornul Africii și nordul Africii, Fondul fiduciar de urgență pentru Africa servește la combaterea cauzelor profunde ale destabilizării, ale migrației neregulate, ale strămutării forțate³⁵ și ale traficului de persoane, prin sprijinirea creării de locuri de muncă și a dezvoltării economice, a rezistenței la șocuri, a gestionării migrației, precum și a stabilității și a guvernantei.

Dincolo de aceste procese și inițiative, Planul european de investiții externe³⁶ (PIE) propus va fi cel mai puternic vehicul al UE pentru promovarea investițiilor și a creării de locuri de muncă în Africa – contribuind la creșterea economică durabilă și vizând în mod direct cauzele profunde ale migrației și ale strămutării forțate.

În contextul acestor cadre existente, UE își propune să ducă parteneriatul un pas mai departe, prin continuarea eforturilor depuse în conformitate cu abordarea cadrului de parteneriat, precum și:

i) să abordeze fluxurile de migrație regionale și provocările transfrontaliere aferente, prin:

- sprijinirea adoptării și a internalizării cadrelor de reglementare care creează condiții pentru migrația legală și pentru mobilitate pe teritoriul Africii;
- abordarea strămutării forțate și promovarea protecției internaționale pe baza principiului partajării responsabilității, prin sprijinirea conservării și a sporirii capitalului uman al persoanelor obligate să își părăsească locuințele, a asigurării protecției acestora și, în final, a furnizării de beneficii de dezvoltare pentru persoanele strămutate și pentru gazdele acestora;
- intensificarea cooperării în domeniul gestionării frontierelor, inclusiv prin aplicarea conceptului de gestionare integrată a frontierelor;
- colaborare în direcția finalizării pacturilor globale în 2018 și cooperare strânsă cu organizațiile internaționale relevante;

³³ Decizia Comisiei, [C\(2015\) 7293 final](#), 20 octombrie 2015.

³⁴ Fondul european de dezvoltare este principală sursă de finanțare și au fost promise contribuții din partea statelor membre și a altor donatori. În 2017 se anunță o sumă suplimentară de 200 de milioane EUR pentru componenta Africa de Nord a Fondului fiduciar de urgență pentru Africa, cu un accent prioritar pe proiecte legate de migrația prin Libia.

³⁵ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „Vieți demne: de la dependența de ajutor la autonomie – Strămutarea forțată și dezvoltarea”, [COM\(2016\) 234](#).

³⁶ Propunerea Comisiei de regulament privind Fondul european de dezvoltare durabilă (FEDD) și de instituire a garanției FEDD și a Fondului de garantare FEDD, COM(2016) 586; Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Banca Europeană de Investiții, intitulată „Consolidarea investițiilor europene pentru locuri de muncă și creștere economică: către a doua etapă a Fondului european pentru investiții strategice și un nou plan european de investiții externe”, Bruxelles, 14.9.2016, [COM\(2016\) 581 final](#).

ii) să maximizeze dividendele migrației și mobilității regulamentare, precum și potențialul acestora ca factor de dezvoltare, prin:

- sprijinirea în continuare a activității Institutului african pentru fondurile transferate;
- îmbunătățirea cunoștințelor, a funcționării și a capacității diasporei africane în calitate de actor al dezvoltării;
- sprijinirea în continuare a investițiilor și a spiritului întreprinzător al diasporei în țările de origine;
- mărirea în continuare a mobilității studenților și a cercetătorilor;

iii) intensificarea cooperării în lupta împotriva migrației neregulate, prin:

- sprijinirea punerii în aplicare a unor cadre legislative cuprinzătoare, care să acopere toate aspectele traficului de ființe umane și ale introducerii ilegale de persoane, în concordanță cu Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și cu protocoalele adiționale ale acesteia, inclusiv prin intensificarea cooperării în lupta împotriva rețelelor de traficanți și de persoane care introduc ilegal migranți;
- introducerea unor măsuri adecvate de gestionare a tuturor fluxurilor migratorii – de intrare, de ieșire și de tranzit –, promovându-se, printre altele, crearea unor sisteme fiabile de înregistrare/identificare a persoanelor și instituirea unor proceduri prin care să se asigure respectarea drepturilor migranților și a principiului nereturnării;
- prevenirea și descurajarea utilizării canalelor neregulate de migrație și consolidarea cooperării pentru facilitarea returnării și reintegrării durabile a migranților în situație neregulamentară, promovându-se în același timp migrația legală și posibilitățile de mobilitate.

Inițiative emblematic

- **Sprijinirea inițiativelor africane privind migrația și mobilitatea legale pe teritoriul Africii**, inclusiv sprijinirea elaborării Protocolului privind libera circulație a persoanelor în Africa și a Protocolului referitor la dreptul specific la cetățenie și la eradicarea apatridiei în Africa; sprijinirea sistemelor de protecție socială, inclusiv a transferabilității drepturilor sociale; instituirea mecanismelor de transferabilitate și recunoașterea competențelor și a calificărilor.
- Intensificarea cooperării Africa-UE în lupta împotriva rețelelor de persoane care introduc ilegal migranți și a rețelelor de traficanți, inclusiv prin sprijinirea statelor africane în procesul de aderare la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și la protocoalele sale adiționale și în procesul de punere în aplicare a acestor instrumente.

5.2. Locuri de muncă mai multe și mai bune, în special pentru tineri

În Agenda 2063, Africa are în vedere o schimbare de paradigmă, în vederea creării unui „continent prosper, care dispune de mijloacele și de resursele necesare pentru a-și coordona propria dezvoltare și unde economiile sunt transformate din punct de vedere structural prin

industrializare, prelucrare și adăugarea de valoare, pentru a crea o creștere comună prin intermediul dezvoltării sectorului privat, al spiritului întreprinzător și al locurilor de muncă decente pentru toți”.

Pentru ca această schimbare de paradigmă să devină realitate, UE asociază industrializarea Africii cu obiectivul final al creării de bogăție prin intermediul creării de locuri de muncă mai multe și mai bune, punând accentul atât pe mărirea productivității muncii și a investițiilor de calitate în sectoarele care generează valoare adăugată și în cele în care se utilizează intensiv forța de muncă, în special sectorul agroalimentar, cu respectarea drepturilor lucrătorilor și a unor condiții de muncă decente, convenite la nivel internațional, cât și pe emanciparea femeilor. În același timp, este esențial să se asigure faptul că transformarea economică ține seama de provocările și de oportunitățile determinate de schimbările climatice și de durabilitatea mediului.

A. Atragerea de investiții responsabile și durabile

Stabilitatea macroeconomică, crearea de piețe regionale, un mediu de investiții adecvat și o economie diversificată care generează valoare adăugată sunt esențiale pentru dezvoltarea economică și pentru crearea de locuri de muncă decente.

Sectorul privat deține cel mai mare potențial pentru crearea de locuri de muncă și, prin urmare, reprezintă un element esențial în vederea atragerii de investiții private responsabile – interne și străine – în Africa. Acest lucru impune dezvoltarea de sisteme financiare stabile și deschise pentru creditarea sporită a sectorului privat și crearea unui mediu favorabil investițiilor, încurajând, în același timp, comportamentul responsabil al investitorilor, prin respectarea standardelor sociale și de mediu și a bunei guvernante corporative.

Viziunea africană

În Agenda 2063, Africa aspiră să devină „un continent unde libertatea persoanelor, a capitalului, a bunurilor și a serviciilor va avea drept rezultat o creștere semnificativă a schimburilor comerciale și a investițiilor”. Această aspirație se transpune în nevoia de a promova „politicile macroeconomice care facilitează creșterea, crearea de locuri de muncă, investițiile și industrializarea”, precum și de „a dezvolta sectorul privat african prin asumarea de angajamente și prin crearea unui mediu propice, încurajând întreprinderile panafricane prin creșterea centrelor regionale de producție și prin intensificarea comerțului intraafrican”.

Acțiunea UE

UE colaborează la scară largă cu partenerii africani pentru a dezvolta mediul de afaceri și de investiții, pentru a promova procesul de integrare economică a Africii la nivel național, regional și continental, precum și pentru a atrage investiții publice și private pe întregul continent. Încurajarea investițiilor, în special a celor private, pentru completarea resurselor publice limitate este un aspect indispensabil și o temă centrală a PIE.

UE își propune să ducă parteneriatul un pas mai departe în următoarele direcții:

i) încurajarea unor investiții responsabile și durabile masive în Africa, în special în contextul PIE propus prin:

- sprijinirea unui mediu de investiții previzibil și propice în Africa pentru investiții responsabile și durabile, prin intermediul unui dialog cu țările africane și cu sectorul privat;
- sprijinirea infrastructurilor de bază, în special în sectoare precum energia durabilă, apa, transporturile, tehnologiile informației și comunicațiilor, mediul, utilizarea durabilă a resurselor naturale și creșterea albastră, infrastructura socială și capitalul uman; acest lucru va presupune și oferirea de parteneriate cu industria UE, în special în domeniile în care aceasta este lider mondial;
- sprijinirea întreprinzătorilor particulari, a întreprinderilor mici și mijlocii și a tinerelor întreprinderi din Africa, prin intermediul unor structuri și servicii speciale de sprijinire a afacerilor locale;
- colaborarea cu instituțiile financiare internaționale și cu băncile de dezvoltare pentru mobilizarea resurselor de pe piețele de capital, punându-se accentul pe sectoarele care generează valoare și care prezintă cel mai ridicat potențial pentru crearea de locuri de muncă durabile și pentru dezvoltarea cu emisii reduse de dioxid de carbon și valorificându-se ocaziile create de economia verde, de economia albastră și de economia circulară;
- promovarea responsabilității sociale a întreprinderilor, a antreprenoriatului social și a cadrelor de conduită responsabilă în afaceri;

ii) încurajarea relațiilor de afaceri europene și africane, prin:

- stabilirea unui dialog structurat cu sectorul privat european și african, prin intermediul unei platforme de afaceri durabile pentru Africa (SB4A) în cadrul PIE, al unor forumuri de afaceri și al „misiunilor de diplomatie economică” ale investitorilor europeni în Africa;
- consolidarea în continuare a relațiilor comerciale UE-Africa, prin asigurarea faptului că partenerii au posibilitatea de a profita pe deplin de beneficiile cadrului stabil și previzibil oferit de acordurile de parteneriat economic (APE), de acordurile de liber schimb și de alte regimuri comerciale profitabile, în contextul unui sistem comercial multilateral. Aceștia vor beneficia și de un ajutor revizuit din partea UE pentru strategia comercială;

iii) sprijinirea ambiției Africii de a realiza o veritabilă piață internă africană, prin:

- facilitarea comerțului, prin sprijinirea reformei și a modernizării vamale durabile;
- consolidarea în continuare a „Infrastructurii panafricane privind calitatea a Uniunii Africane (PAQI)”³⁷, cu un accent deosebit pe introducerea unui sistem de standardizare panafrican, inspirat din bunele practici ale pieței unice a UE;

³⁷ PAQUI, inaugurat în mod oficial în 2013, urmărește consolidarea dezvoltării și a punerii în aplicare a politicilor africane în materie de standarde, măsurare, evaluare a conformității și acreditare.

- sprijinirea pregătirilor în vederea creării unei zone continentale de liber schimb (CFTA).

Inițiative emblematice

- **Generarea de investiții masive ale UE în Africa, prin intermediul Planului european de investiții externe propus**, care se preconizează că va mobiliza investiții în valoare de 44 de miliarde EUR până în 2020, cu sprijinul unui dialog structurat cu sectorul privat european și african în cadrul unei platforme de afaceri durabile pentru Africa (SB4A). Vor fi urmărite relațiile de sinergie cu inițiative naționale similare, desfășurate de statele membre ale UE și la nivel multilateral, în special „Pactul cu Africa” al G20.
- **Sprijinirea unui mediu de investiții mai previzibil și mai propice în Africa**, în special prin aprobarea principiilor directoare UE-Africa pentru elaborarea de politici în materie de investiții.
- **Sprijinirea agendei digitale a Africii**, cu accent pe introducerea unor servicii, inițiative și investiții în domeniul e-guvernantei care să faciliteze dezvoltarea activității agricole – prin accesarea și utilizarea datelor privind piața, clima și mediul – și pe dezvoltarea unui mediu digital deschis în domeniul cercetării pentru a stimula competențele și cunoașterea.

B. Asigurarea energiei în Africa

Realizarea accesului universal la energie la prețuri rezonabile, din surse sigure, durabile și moderne în Africa, inclusiv în zonele rurale, este, de asemenea, o oportunitate pentru generarea unei dezvoltări favorabile incluziunii și pentru crearea de locuri de muncă pe ambele continente, în concordanță cu schimbările climatice. Este în interesul ambelor părți să consolideze cooperarea pe baza valorilor comune ale tranziției către energia curată, domeniu pe care UE îl promovează și în care este lider la nivel mondial.

Se preconizează că cererea de aprovizionare cu energie electrică se va tripla în Africa până în 2030³⁸, având în vedere creșterea economiilor, extinderea populației și urbanizarea. Aproximativ 700 de milioane de persoane, cu precădere în Africa Subsahariană, nu dispun în prezent de acces la forme moderne de energie, iar nivelurile actuale de electrificare sau creșterea anuală a PIB-ului nu sunt considerate a fi suficiente pentru a asigura accesul universal la energie. Totuși, resursele de energie durabilă indigene ale Africii depășesc cu mult nevoile sale actuale și viitoare. Valorificarea potențialului Africii depinde de generarea sporită de energie electrică și de utilizarea eficientă a energiei, de interconectări transfrontaliere mai bune, inclusiv cu Europa, și de cadrul corect de politică pentru reglementarea sectorului energetic. Numai finanțarea publică nu ar putea asigura investițiile necesare pentru satisfacerea cererii.

Viziunea africană

Africa este hotărâtă să participe la eforturile globale privind atenuarea schimbărilor climatice, care sprijină și extind spațiul politic pentru dezvoltarea durabilă pe continent.

³⁸ IRENA, 2015.

Astfel de eforturi includ măsurile stabilite în cadrul contribuțiilor africane stabilite la nivel național în ceea ce privește schimbările climatice. În *Agenda 2063*, Africa are în vedere „mobilizarea tuturor resurselor energetice africane pentru asigurarea unei energii moderne, eficiente, fiabile, eficiente din punctul de vedere al costurilor, regenerabile și favorabile mediului pentru toate gospodăriile, industriile și instituțiile africane”.

Acțiunea UE

UE este de mulți ani partenerul Africii în domeniul energiei și depune cele mai mari eforturi în cadrul Deceniului energiei durabile pentru toți³⁹, având ca obiectiv creșterea producției și a distribuției de energie electrică, prin majorarea cotei de energie din surse regenerabile și prin reducerea proporției de combustibili fosili utilizați în producția totală a energiei.

UE a stabilit obiective ambițioase pentru cooperarea cu Africa Subsahariană⁴⁰ în domeniul energiei durabile, contribuind, de asemenea, la obiectivele COP 21: până în 2020, UE va sprijini asigurarea accesului la energie durabilă pentru 30 de milioane de persoane, furnizând o capacitate de generare a energiei din surse regenerabile de 5 GW și reducând emisiile CO₂ cu 11 milioane de tone anual, în sprijinul Inițiativei africane privind energia din surse regenerabile (AREI).

În cazul Africii de Nord, parteneriatul privind energia continuă să se dezvolte la nivel regional în cadrul Uniunii pentru Mediterana. La nivel bilateral, UE colaborează cu țările din Africa de Nord cu un portofoliu extins de programe de asistență financiară și tehnică și, în cazul specific al unui furnizor esențial de energie, precum Algeria, printr-un parteneriat strategic în domeniul energiei.

UE își propune să ducă parteneriatul un pas mai departe, prin sporirea eforturilor sale în următoarele direcții:

i) stimularea investițiilor publice și private în energia din surse regenerabile în Africa, în special în contextul PIE, prin:

- facilitarea cooperării dintre sectorul public și cel privat, prin intermediul unei platforme la nivel înalt, în vederea creării unor date economice solide pentru investiții accelerate ale sectorului privat în Africa;
- asumarea unui rol de catalizator, prin sprijinirea guvernelor africane să îmbunătățească mediul propice pentru sectorul energetic. Pe baza cadrelor sale cuprinzătoare de politică în materie de energie și climă, inclusiv a celui mai recent pachet privind energia curată pentru toți europenii⁴¹, UE poate împărtăși cu partenerii africani, în măsura în care este relevant, o multitudine de experiențe unice, cunoștințe și bune practici privind analiza politicilor și reglementarea, pentru a determina producția de energie durabilă și modernizarea sistemului energetic și, după caz, integrarea pe piața regională;

³⁹ În 2012, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a declarat perioada 2014-2024 drept Deceniul energiei durabile pentru toți.

⁴⁰ UE a prevăzut peste 2,7 miliarde EUR pentru perioada 2014-2020.

⁴¹ [COM\(2016\) 860 final](#).

- aducerea unei contribuții la realizarea integrării regionale a piețelor energiei în Africa, prin armonizarea reglementărilor în domeniul energiei electrice;
- promovarea interconexiunilor transfrontaliere, inclusiv cu Europa, pentru a asigura o aprovizionare cu energie fiabilă și accesibilă;

ii) aprofundarea alianțelor și a colaborării strategice, prin:

- intensificarea dialogului și a coordonării în cadrul parteneriatului în domeniul energiei Africa-UE cu statele membre ale UE, prin intermediul Inițiativei UE în domeniul energiei (EUEI), și cu parteneri esențiali și inițiative-cheie, precum G20, G7, SE4All și USAID Power Africa, pentru stimularea cooperării;
- crearea de parteneriate cu autoritățile locale în cadrul unei tranziții ascendente către o economie și o societate cu emisii scăzute de carbon și rezistente la schimbările climatice la nivel mondial, inclusiv prin inițiative precum Convenția mondială a primarilor (care se bazează pe succesul Convenției primarilor din UE) și extinderea componentelor sale regionale din Africa;
- îmbunătățirea colaborării dintre cercetători și inovatori în cadrul dialogului politic la nivel înalt UE-Africa privind știința, tehnologia și inovarea.

Inițiative emblematice

- **Contribuția UE la AREI și atingerea capacității de generare de energie din surse regenerabile de 5 GW până în 2020, asigurându-se totodată accesul la energie durabilă pentru 30 de milioane de persoane din Africa și reducându-se emisiile de CO₂ cu 11 milioane de tone pe an.**
- **Lansarea unei noi inițiative pentru facilitarea cooperării public-privat între UE și Africa privind investițiile sporite în sectorul energiei durabile din Africa, prin intermediul unei platforme la nivel înalt**, pentru îmbunătățirea mediului de investiții, pentru eliminarea riscurilor în ceea ce privește investițiile private și pentru facilitarea partajării de cunoștințe legate de modele de afaceri și de finanțare inovatoare, precum și de bunele practici cu privire la mobilizarea finanțării publice.
- **Lansarea unui nou parteneriat UE-Africa în domeniul cercetării și inovării privind schimbările climatice și energia durabilă**, punându-se accentul pe implementarea⁴² și pe consolidarea capacităților în domeniul eficienței energetice și al surselor regenerabile de energie, precum și pe serviciile din domeniul climei.

C. Transformarea agriculturii și a sectorului agroindustrial din Africa, precum și a economiei albastre a acesteia, inclusiv a pescuitului

Agricultura, inclusiv creșterea animalelor, pescuitul și acvacultura sunt de o importanță vitală pentru Africa. Acestea constituie principala sursă de venit pentru aproximativ 90 % din populația rurală a continentului și se estimează că furnizează mijloacele de subsistență pentru 75 % din forța de muncă, din care jumătate este reprezentată de femei.

⁴² În concordanță cu COM(2016) 763.

Productivitatea rămâne scăzută și se bazează pe agricultura de subzistență la scară mică și pe pescuitul artizanal. Lipsa de capital, gestionarea nedurabilă a resurselor, problemele legate de dreptul de proprietate asupra terenurilor și insecuritatea maritimă sunt obstacole esențiale care împiedică creșterea necesară. Africa pierde mai multe miliarde de euro din cauza supraexploatarea stocurilor de pește și a guvernantei în domeniul pescuitului aflate sub nivelul optim. În plus, efectele schimbărilor climatice – cele actuale și cele preconizate – exercită presiuni suplimentare asupra sectoarelor.

Valorificarea potențialului sectoarelor de producție a alimentelor pare a fi unul dintre cele mai eficace moduri de abordare a securității alimentare, de crearea de locuri de muncă și de oportunități de realizare a unui venit, precum și de emancipare a milioane de africani, în special a tinerilor.

Viziunea africană

În *Agenda 2063*, Africa are în vedere „să își transforme, să își dezvolte și să își industrializeze economiile, inclusiv prin valoarea adăugată a resurselor naturale, a planurilor de productivitate și a lanțurilor valorice regionale”, promovând în același timp punerea în aplicare a unor „politici industriale la toate nivelurile, cu accent pe MIMM-uri”⁴³ și pe unitățile agricole de prelucrare” și a unor „strategii de dezvoltare a economiei albastre/maritime și a economiei verzi din Africa”⁴⁴.

Acțiunea UE

UE este unul dintre principalii parteneri ai Africii pentru dezvoltarea agriculturii și a economiei albastre⁴⁵. Acțiunile sale vizează mărirea rolului lanțurilor valorice responsabile în cadrul programelor de dezvoltare rurală și maritimă și consolidarea cadrului de reglementare și de politică aferent, gestionând, în același timp, într-un mod durabil resurse prețioase, precum apa și terenurile.

UE intenționează să ducă parteneriatul un pas mai departe, prin sporirea eforturilor sale în următoarele direcții:

i) stimularea dezvoltării responsabile și durabile a lanțurilor valorice, prin:

- facilitarea investițiilor în sectorul privat de-a lungul lanțurilor valorice agroalimentare, pe baza unor inițiative precum Instrumentul de finanțare a agriculturii (AgriFI), PIE propus și orientările FAO-OCDE privind lanțurile responsabile de aprovizionare cu produse agricole;
- sprijinirea Africii în eforturile de valorificare a oportunităților pieței pentru producția africană de alimente. Acordurile de parteneriat economic oferă oportunități importante, inclusiv accesul liber la UE, norme flexibile pentru aprovizionarea cu materii prime,

⁴³ Microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii.

⁴⁴ Transformarea agriculturii Africii este înscrisă în Programul general pentru dezvoltarea agriculturii în Africa (PGDAA). Prin Declarația de la Malabo din 2014, având ca temă accelerarea creșterii și a transformării agriculturii în vederea prosperității comune și a unor condiții de trai mai bune, Uniunea Africană a dat un nou imbold Programului general pentru dezvoltarea agriculturii în Africa și a orientat dezvoltarea agriculturii pe continentul african pentru următorii 10 ani.

⁴⁵ UE a prevăzut pentru perioada 2014-2020 peste 4,2 miliarde EUR pentru sprijinirea acțiunilor legate de securitatea alimentară și a nutriției și de agricultura și pescuitul durabile în Africa.

dialog și cooperare cu privire la agricultură, precum și planuri de punere în aplicare a acordurilor de parteneriat economic. Pentru țările cel mai puțin dezvoltate care nu au încheiat acorduri de parteneriat economic, accesul liber pe piață este furnizat prin inițiativa „Totul în afară de arme”. De asemenea, UE va continua să sprijine dezvoltarea capacității Africii de a respecta standardele de siguranță și de calitate, inclusiv în ceea ce privește aspectele sanitare și fitosanitare;

- creșterea productivității durabile a sectorului african al pescuitului prin extinderea, în măsura în care acest lucru este adecvat, a rețelei acordurilor de parteneriat în domeniul pescuitului sustenabil între UE și țările africane și prin îmbunătățirea capacității partenerilor africani în ceea ce privește gestionarea durabilă a pescuitului și combaterea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN), prin cooperare și dialog, în temeiul Regulamentului UE privind pescuitul INN⁴⁶;
- promovarea punerii în aplicare de măsuri de protecție a climei în agricultura africană, astfel cum se prevede în contribuțiile țărilor africane, stabilite la nivel național;
- promovarea integrării eficace în politicilor agricole africane a adaptării la schimbările climatice, a conservării și refacerii biodiversității și a reducerii riscurilor de dezastre, inclusiv prin măsuri de refacere a ecosistemelor și prin soluții bazate pe natură;

ii) stimularea competențelor, a inovării și a cercetării colaborative, prin:

- îmbunătățirea mobilizării cunoștințelor de specialitate europene și africane în domeniul cercetării și al inovării, în special prin consolidarea punerii în aplicare a Foi de parcurs Africa-UE privind securitatea alimentară și nutrițională și agricultura durabilă⁴⁷ (FNSSA), prin anunțatul parteneriat în domeniul cercetării și inovării în zona mediteraneeană (PRIMA) și prin alianța pentru cercetare și inovare din întregul Ocean Atlantic („All Atlantic Ocean Research and Innovation Alliance”).
- îmbunătățirea formării profesionale și a educației în ceea ce privește activitățile de întreprinzător agricol și agroalimentar, pe baza sprijinului anterior și actual acordat organizațiilor de fermieri;
- dezvoltarea sprijinului în vederea accesării finanțării, a obținerii accesului la conectivitate pentru micii fermieri și a utilizării serviciilor digitale de e-agricultură pentru stimularea productivității și a veniturilor;

Inițiative emblematic

- **Stimularea dezvoltării lanțului valoric prin facilitarea investițiilor responsabile într-un sector agroindustrial și o economie albastră durabile**, utilizându-se diversele instrumente, cum ar fi AgriFI și Planul european de investiții externe propus.
- **Generarea de investiții africane și din partea UE pentru a sprijini cercetarea și inovarea** în sectorul agriculturii prin intermediul parteneriatului UE-Africa în domeniul

⁴⁶ [Regulamentul \(CE\) nr. 1005/2008 de instituire a unui sistem comunitar pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.](#)

⁴⁷ [Foaie de parcurs către un parteneriat UE-Africa în domeniul cercetării și inovării finanțat în comun privind securitatea alimentară și nutrițională și agricultura durabilă.](#) Addis Abeba, 4-5 aprilie 2016.

cercetării și inovării privind FNSSA și îmbunătățirea adoptării noilor tehnologii de către comunitățile locale pentru creșterea veniturilor din agricultură și a nivelului nutrițional.

- **Extinderea, în măsura în care acest lucru este adecvat, a rețelei acordurilor de parteneriat în domeniul pescuitului sustenabil între UE și țările africane.**

D. Promovarea cunoașterii și a competențelor

Deși participarea la educație în majoritatea țărilor africane a crescut în mod semnificativ în ultimele decenii, peste 20 % dintre copiii africani, în special fete, încă nu finalizează cursurile învățământului primar; aproximativ 50 % nu au acces la învățământul secundar și doar 7 % au acces la învățământul terțiar. Nivelurile actuale de învățare de bază, care este necesară pentru ca tinerii să-și continue educația prin învățământul profesional și tehnic și prin învățământul superior, sunt încă foarte scăzute. Mulți tineri care reușesc să finalizeze cursurile învățământului primar și secundar părăsesc școala fără a deține cunoștințele și competențele de care au nevoie pentru a-și continua studiile și pentru a fi cetățeni activi, responsabili și productivi.

Există o necorelare între competențele pe care tinerii le obțin în cadrul învățământului profesional și tehnic și al învățământului superior și competențele de care au nevoie în viața profesională. Sistemele educaționale și învățământul profesional și tehnic trebuie să fie mai relevante pentru nevoile pieței forței de muncă, mai strâns legate de dezvoltarea socială și industrială, mai inovatoare și de o calitate mai înaltă. Întrucât mulți tineri lucrează în sectorul informal sau au nevoie să-și creeze propriile mijloace de subzistență, este esențial ca aceștia să aibă acces la educație și formare în afaceri și la servicii de sprijin în afaceri, pentru a se putea integra în sectorul formal.

O mai bună corelare între educație, inovare și cercetare va consolida contribuția educației la crearea de locuri de muncă și a unei dezvoltări durabile, în special în domeniile învățării deschise și la distanță.

Viziunea africană

În *Agenda 2063*, Africa are în vedere să „catalizeze revoluția educației și a competențelor și să promoveze în mod activ știința, tehnologia, cercetarea și inovarea, să dezvolte cunoștințele, capitalul uman, capacitățile și competențele necesare pentru stimularea inovării”.

Acțiunea UE

UE este partenerul de lungă durată al Africii în domeniul educației, de la învățământul preșcolar și primar la învățământul superior, inclusiv învățământul profesional și tehnic și învățarea în domeniul afacerilor⁴⁸, precum și în domeniul cercetării și al inovării.

⁴⁸ În actuala perioadă de programare (2014-2020), UE sprijină programele de educație bilaterală și de învățământ profesional și tehnic în Africa cu aproximativ 1,34 miliarde EUR. În aceeași perioadă, UE sprijină și educația prin intermediul inițiativelor globale, precum Parteneriatul global pentru educație (PGE), cu 375 de milioane EUR.

UE promovează egalitatea de șanse, reducerea inegalităților și sporirea capacității de inserție profesională, alături de coeziunea, echitatea, diversitatea și incluziunea socială și eliminarea disparităților de gen.

UE își propune să ducă parteneriatul un pas mai departe, prin sporirea eforturilor sale în următoarele direcții:

i) sprijinirea educației de calitate la toate nivelurile, prin:

- intensificarea eforturilor comune în vederea facilitării accesului la învățământul primar și secundar și a finalizării cursurilor învățământului primar și secundar pentru toți copiii, în special pentru fete, prin intermediul programelor bilaterale și al Parteneriatului global pentru educație;
- abordarea dimensiunii de gen și a educației, inclusiv a violenței de gen, în cadrul unei inițiative a UE privind egalitatea de gen;
- încurajarea în continuare a participării țărilor africane la programul Erasmus+, măbind nivelul de mobilitate a personalului și a studenților, precum și nivelul de cooperare academică, și îmbunătățind astfel competențele studenților, precum și calitatea și relevanța educației;
- sprijinirea în continuare a mobilității regionale și sporirea sprijinului pentru armonizarea învățământului superior prin intermediul programelor transfrontaliere, pentru recunoașterea calificărilor, pentru îmbunătățirea asigurării calității, pentru inovare și pentru un „proiect de ajustare” îmbunătățit;

ii) extinderea sprijinului pentru învățământul profesional și tehnic și pentru spiritul întreprinzător, prin:

- lansarea unui mecanism al UE pentru învățământul profesional și tehnic, care va oferi actorilor naționali cunoștințe de specialitate de înalt nivel, sprijinind astfel procesele de tranziție spre sisteme de învățământ profesional și tehnic bazate mai mult pe cerere și adaptate la nevoile și la oportunitățile pieței forței de muncă;
- sprijinirea mobilității și consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior, prin intermediul programului Erasmus+, și dezvoltarea de proiecte-pilot pentru extinderea în Africa a programelor de mobilitate Erasmus+ din domeniul învățământului profesional și tehnic;
- sprijinirea proiectelor de consolidare a capacităților care promovează participarea activă a femeilor și a tinerilor la societate și la economie, în special prin îmbunătățirea învățării non-formale și prin consolidarea relațiilor de sinergie dintre sistemele educaționale și piața forței de muncă;
- sprijinirea dezvoltării competențelor și a alfabetizării digitale, precum și a utilizării tehnologiilor și a serviciilor digitale în furnizarea unei educații orientate spre viitor, favorabile incluziunii și de înaltă calitate. Acest lucru presupune, de asemenea, sprijinirea capacității și a competențelor întreprinzătorilor, inclusiv a femeilor, de a utiliza tehnologia digitală pentru înființarea de întreprinderi;

iii) intensificarea colaborării Africa-UE în domeniul cercetării, prin:

- consolidarea colaborării dintre cercetători și inovatori din Africa și Europa, inclusiv prin sporirea oportunităților de dezvoltare profesională pentru cercetători prin intermediul acțiunilor Marie Skłodowska-Curie și al altor tipuri de proiecte din cadrul programului Orizont 2020;
- sprijinirea consolidării capacităților de cercetare în Africa prin intermediul unor programe precum Programul Uniunii Africane de granturi pentru cercetare;
- sprijinirea unui mediu digital deschis în domeniul cercetării pentru universități și organizații de cercetare din Africa.

Inițiative emblematică

- **Lansarea unui instrument pentru tineretul african, extinzându-se sfera de aplicare a programului Erasmus+ prin trei inițiative separate:**
 - A. Programul „Emanciparea tinerilor”, pentru dezvoltarea capacităților organizațiilor de tineret și pentru promovarea mobilității tinerilor și a tinerilor întreprinzători din Africa și Europa.
 - B. Crearea unui proiect-pilot privind mobilitatea în domeniul învățământului profesional și tehnic.
 - C. Consolidarea capitolului african al Asociației studenților și foștilor studenți Erasmus+.
- **Instituirea unui mecanism al UE pentru învățământul profesional și tehnic, în scopul de a consolida relevanța învățământului profesional și tehnic pentru piața forței de muncă și de a promova incluziunea grupurilor vulnerabile.**